

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Groot-Bijgaardenstraat te Sint-Pieters-Leeuw

**Vanessa Vander Ginst
Maarten Smeets**

**Kessel-Lo, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Groot-Bijgaardenstraat te Sint-Pieters-Leeuw

**Vanessa Vander Ginst
Maarten Smeets**

**Kessel-Lo, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Groot-Bijgaardenstraat te Sint-Pieters-Leeuw

Initiatiefnemer:	Matexi Projects nv Fr. Rooseveltlaan 180 8790 Waregem
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst & Maarten Smeets
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2017, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoud

Inhoudstafel

1	Bureauonderzoek	p. 2
	1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 2
	1.1.1 Administratieve gegevens	p. 2
	1.1.2 Archeologische voorkennis	p. 4
	1.1.3 Onderzoeksopdracht	p. 4
	Vraagstelling	p. 4
	Randvoorwaarden	p. 5
	Beschrijving geplande werken	p. 5
	1.1.4 Werkwijze en motivering bronselectie	p. 6
	1.2 Assessmentrapport	p. 7
	1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	p. 7
	1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	p. 11
	1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	p. 15
	1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	p. 16
	1.2.5 Synthese	p. 16
2	Programma van maatregelen	p. 18
	2.1 Administratieve gegevens	p. 18
	2.2 Gemotiveerd advies	p. 18
	2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	p. 19
	2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	p. 19
	2.3.2 Onderzoeksmethode	p. 21
	2.3.3 Onderzoekstechnieken	p. 22
	2.3.4 Voorziene afwijking ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	p. 23
	Bibliografie	p. 24

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Initiatiefnemer: Matexi Projects nv
Fr. Rooseveltlaan 180
8790 Waregem

Locatie: Sint-Pieters-Leeuw, Groot-Bijgaardenstraat (fig. 2.1)
Bounding box: punt 1: x= 144459, y= 165241
punt 2: x= 144537, y= 165331
Gemeente Sint-Pieters-Leeuw, Afd. 1, Sectie A, percelen 165D2
Gemeente Drogenbos, Afd. 1, Sectie A, percelen 65Z & 65Y (partim)

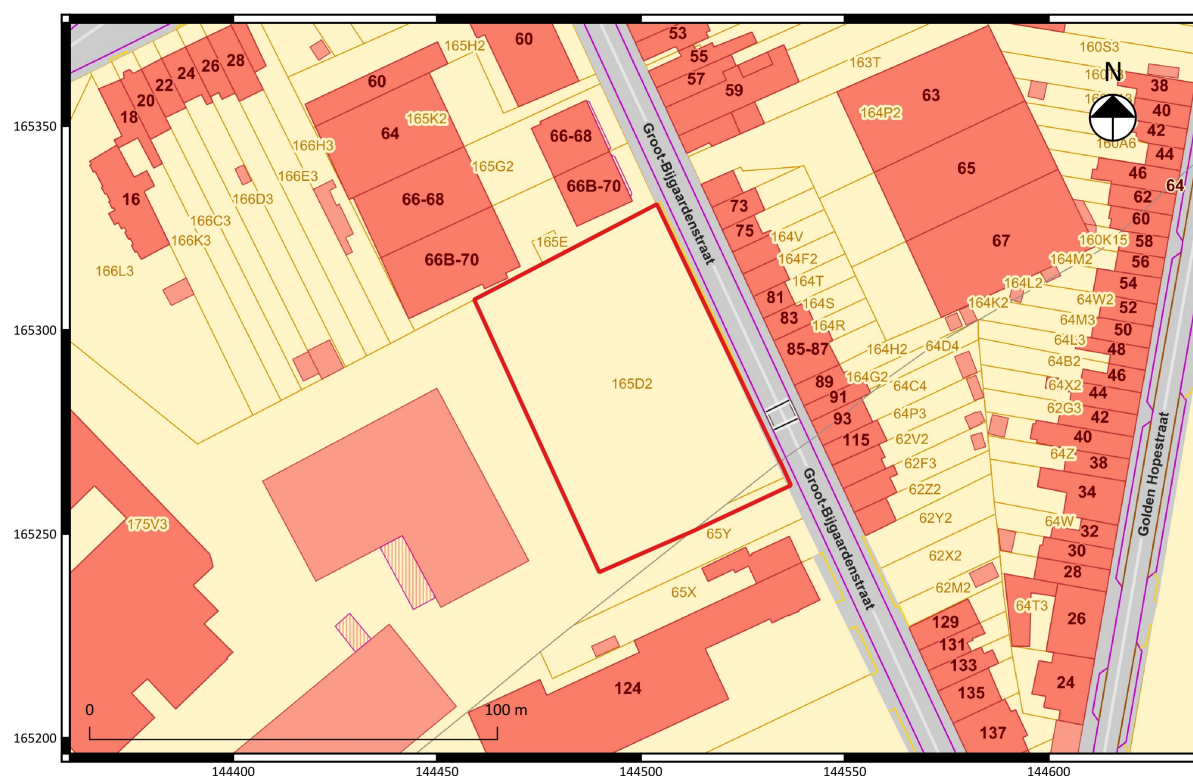

Fig. 2.1: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

2.2 Gemotiveerd advies

Op basis van het tot nu toe uitgevoerde archeologische vooronderzoek – bestaande uit een bureauonderzoek – dient gewezen te worden op de noodzaak van verder archeologisch onderzoek

(met ingreep in de bodem). Het te verkavelen terrein heeft een oppervlakte van ca. 3827m². De initiatiefnemer plant een verkaveling voor de inplanting van 9 eengezinswoningen. Door deze geplande werken zal het bodemarchief op het terrein worden verstoord.

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan onvoldoende aangetoond worden dat er zich geen relevante archeologische waarden op dit terrein bevinden.

Het te verkavelen projectgebied ligt op ca. 5 km ten NO van het centrum van Sint-Pieters-Leeuw op een braakliggend terrein. Het terrein behoort tot de Westbrabantse Leemstreek en situeert zich op een hoogte van ca. 30 m TAW op een heuvelrug die de waterscheidingskam vormt tussen de Zuunbeek in het westen en de Zenne in het oosten. Het reliëf loopt zeer licht af in de richting van de Zennevallei.

Het terrein bestaat uit vruchtbare leemgronden: bijna het volledige terrein ligt op Abp(c)-gronden, droge leembodems zonder profielontwikkeling met een begraven textuur B-horizont op geringe diepte (tussen 40 en 80 cm diepte) en een kleine zone in het noorden van het projectgebied met Aba1-gronden, leemgronden met textuur B horizont en een A-horizont van minder dan 40 cm.

Afgaande op de geraadpleegde (cartografische) bronnen kan worden geconcludeerd dat het terrein beschikt over een hoog archeologisch potentieel voor de aanwezigheid van (pre)historische vindplaatsen. Het terrein ter hoogte van het projectgebied is de laatste eeuwen immers uitsluitend gebruikt geweest als akkerland en onbebouwd gebleven.

Volgens de gegevens van de centrale Archeologische Inventaris werd op circa 350 m ten noordoosten van het projectgebied effectief Romeins bouw materiaal aangetroffen (CAI 3078). Dit vormt een indicatie voor de aanwezigheid van een Romeinse site.

De combinatie van een gunstige landschappelijke situatie, op een lichte helling in de nabijheid van water, een vruchtbare bodem en het gegeven dat het terrein volgens historische kaarten steeds onbebouwd bleef, maakt dat het een hoog archeologisch potentieel heeft.

Op basis van de geraadpleegde bronnen kunnen binnen de grenzen van het projectgebied archeologische waarden uit alle perioden vanaf het midden-paleolithicum worden verwacht.

Momenteel is verder archeologisch vervolgonderzoek echter niet mogelijk omdat het terrein nog niet in eigendom is. Dit creëert een praktische onmogelijkheid voor het uitvoeren van archeologisch vervolgonderzoek met ingreep in de bodem. Op basis van de bovengenoemde redenen zal een programma van maatregelen worden opgesteld voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem⁶.

2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

⁶ Zoals omschreven in het Erfgoeddecreet 2013, 5.4.7 "Procedure bij de onmogelijkheid of de onwenselijkheid om voorafgaand aan het aanvragen van de vergunning een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren".

De doelstelling van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem betreft het formuleren van uitspraken omtrent de aan- of afwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen en het potentieel op archeologische kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte - al dan niet begraven - (paleo)bodems aanwezig?
- Zijn er archeologische sporen en/of vondstconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het projectgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in ruimte en tijd?
- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

De onderzoeksmethode bestaat de oppervlakte van ca. 3827m², zoals die is afgebakend op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (fig. 2.2). Aangezien er geen aanwijzingen zijn voor mogelijke verstoringen op het terrein, komt het volledig in aanmerking voor vervolgonderzoek. De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen van het assessment beantwoord zijn.

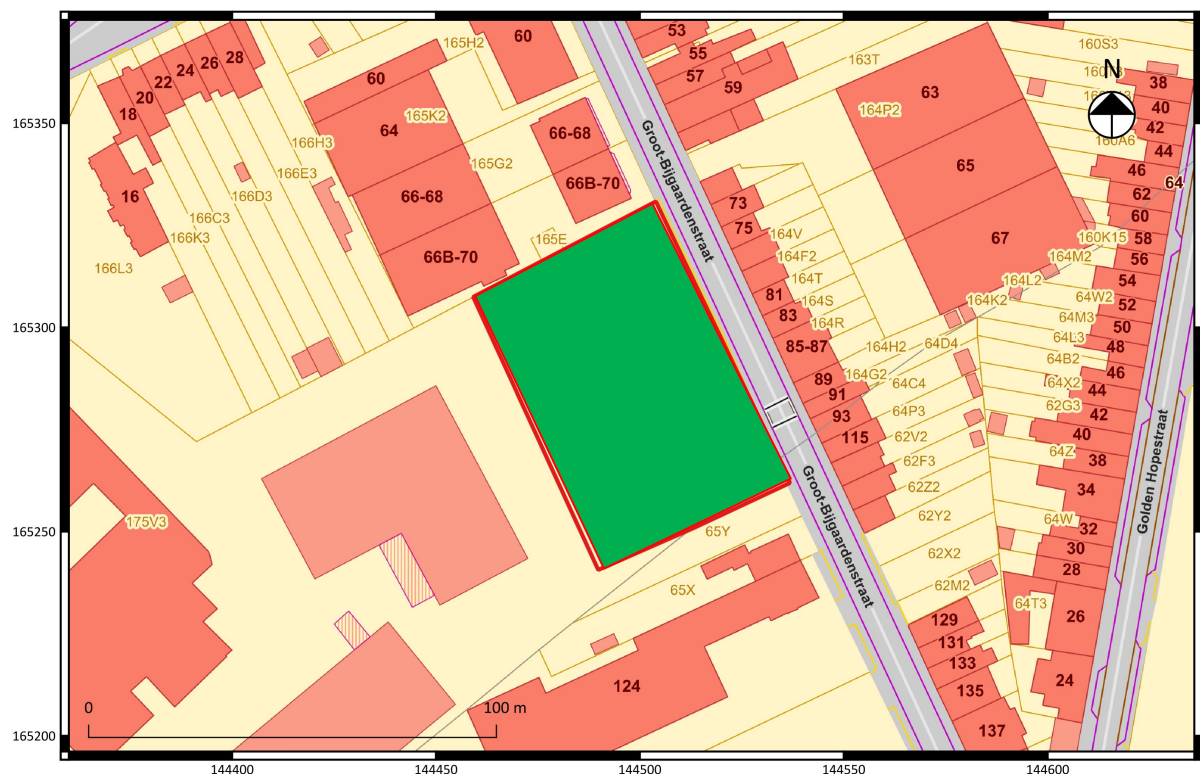

Fig. 2.2: Kadasterplan met inkleuring (groen) van de delen van het projectgebied die in aanmerking komen voor uitgesteld vooronderzoek (©CADGIS).

2.3.2 Onderzoeksmethode

De keuzes van de methodes voor verder vooronderzoek en het wel/of niet uitvoeren van deze onderzoeken, worden gebaseerd op de volgende vier criteria:

- 1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?
- 2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?
- 3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief om de methode toe te passen op het terrein?
- 4° is het NOODZAKELIJK om deze methode toe te passen op dit terrein (ook kosten-batenanalyse)?

In eerste instantie wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuun	Motivering
Landschappelijke profielputten	Nee	Er wordt binnen het projectgebied geen specifieke bodemkundige situatie verwacht die het graven van landschappelijke profielputten noodzakelijk maakt. Het uitgevoerde bureauonderzoek heeft geen verwachting gecreëerd voor het aantreffen van een prehistorische artefactensite.
Geofysisch onderzoek	Nee	Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Ook dient er op gewezen te worden dat vooral grote en specifieke sporen opgemerkt worden tijdens dit soort onderzoek. Kleinere sporen die mogelijk deel uit maken van een plattegrond worden al sneller niet opgemerkt. Ook dient na de uitvoering van geofysisch onderzoek steeds verder onderzoek met ingreep in de bodem plaats te vinden om de aard van de aangetroffen anomalieën te verifiëren.
Veldkartering	Nee	Binnen dit onderzoek biedt deze methode geen meerwaarde en zal dit vermoedelijk niet tot kenniswinst leiden.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Verkennd archeologisch booronderzoek	Nee	Tijdens het uitgevoerde bureauonderzoek werden geen elementen aangetroffen die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een steentijd artefactensite. Hoewel deze methode niet overdreven destructief is, lijkt het toch geen meerwaarde of kenniswinst te bieden voor het onderzoek.
Waarderend archeologisch booronderzoek	Nee	Tijdens het uitgevoerde bureauonderzoek werden geen elementen aangetroffen die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een steentijd artefactensite. Hoewel deze methode niet overdreven destructief is, lijkt het toch geen meerwaarde of kenniswinst te bieden voor het onderzoek.
Proefputten in functie van steentijd artefactensites	Nee	Tijdens het uitgevoerde bureauonderzoek werden geen elementen aangetroffen die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een steentijd artefactensite. Hoewel deze methode niet overdreven destructief is, lijkt het toch geen meerwaarde of kenniswinst te bieden voor het onderzoek.
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Het is nuttig deze methode toe te passen op het terrein, omdat de onderzoekstechniek een beter ruimtelijk inzicht biedt dan de voorgaande onderzoekstechnieken. Omwille daarvan, en de verwachting dat er geen complexe verticale stratigrafie aanwezig is, is een proefsleuvenonderzoek aangewezen. De resultaten van een proefsleuvenonderzoek kunnen een antwoord verschaffen op de sub 2.3.1 weergegeven onderzoeksvragen.

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk *assessment* zijn beantwoord.

2.3.3 Onderzoekstechnieken

De sleuven worden aangelegd volgens de Code van Goede Praktijk hoofdstuk 8.6. De voorgestelde proefsleuven hebben een breedte van 2 m met een maximale tussenafstand (as tot as) van 15 m. Er

wordt geopteerd voor het aanleggen van 3 proefsleuven, die noordwest-zuidoost zijn georiënteerd (fig. 2.4). Deze oriëntatie wordt omwille van praktische reden (evenwijdig aan de langste perceelsgrens) voorgesteld. De sleuven worden aangelegd tot op alle archeologische relevante vlakken. De dekingsgraad van 12,5 % volgens conventies wordt conform de Code Goede Praktijk opgesplitst in 10 % sleuven en 2,5 % kijkvensters.

De uitvoerders van het proefsleuvenonderzoek dienen niet te beschikken over bijkomende specifieke competenties ten opzichte van deze opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

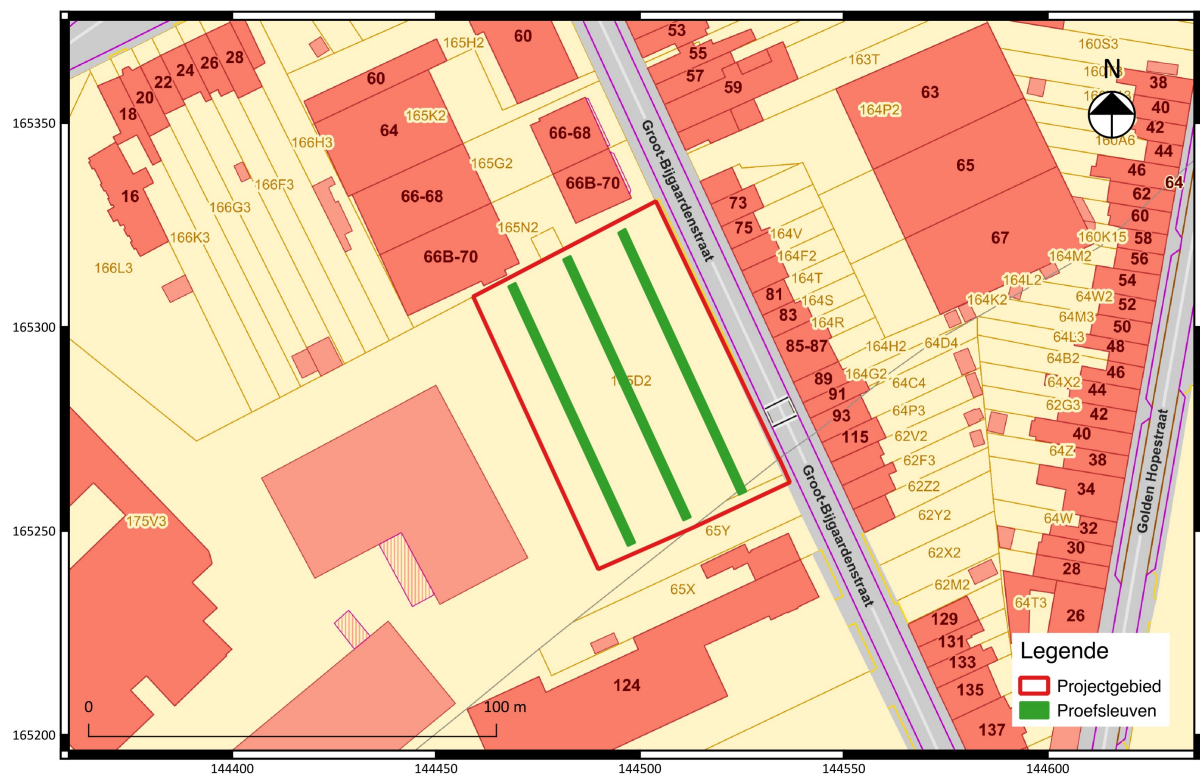

Fig. 2.3: Sleuvenplan met aanduiding van de proefsleuven in groen (geprojecteerd op de kadasterkaart).

2.3.4 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.